

Πίνακας Περιεχομένων

Εισαγωγικό Σημείωμα	17
Κεφάλαιο 1 - Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων και Υποδομών: Εννοιολογική Θεμελίωση, Δ. Γκρίτζαλης	21
1.1 Εισαγωγή	21
1.2 Αγαθά	22
1.3 Ιδιοκτήτης και Χρήστης	25
1.4 Ιδιότητες	25
1.5 Ζημιά	28
1.6 Κίνδυνοι	29
1.7 Στόχοι	31
1.8 Εξασφάλιση	32
1.9 Μέτρα Προστασίας	35
1.10 Ασφάλεια Υποδομών	43
Παράρτημα Α - Απόδοση Αγγλικών όρων στην Ελληνική γλώσσα	47
Παράρτημα Β - Απόδοση Ελληνικών όρων στην Αγγλική γλώσσα	53
Κεφάλαιο 2 – Ταυτοποίηση και Αυθεντικοποίηση, Κ. Καμπουράκη	59
2.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	60
2.1.1 Ταυτοποίηση και Αυθεντικοποίηση	60
2.2 Κατηγορίες Αυθεντικοποίησης	61
2.3 Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα Δεδομένων Αυθεντικοποίησης	62
2.4 Δεδομένα Αυθεντικοποίησης	63
2.4.1 Συνθηματικά	63
2.4.2 Ψηφιακά Πιστοποιητικά	68
2.4.3 Έξυπνες κάρτες	69
2.5 Συστήματα Αυθεντικοποίησης	76
2.5.1 Σύστημα KERBEROS	76
2.5.2 Σύστημα SESAME	78
2.6 Βιομετρικά Συστήματα	79
2.6.1 Χαρακτηριστικά Βιομετρικών Συστημάτων	80
2.6.2 Δακτυλικά αποτυπώματα	83
2.6.3 Αναγνώριση προσώπου	83
2.6.4 Ίριδα ματιού	84
2.7 Κριτήρια Αξιολόγησης	85

2.8 Σύνοψη	86
Βιβλιογραφικές αναφορές	89
Αντιστοίχιση Ελληνικών - Αγγλικών Όρων	91
Κεφάλαιο 3 - Τεχνολογίες Διαχείρισης Ταυτότητας, Κ.Μουλίνος	93
3.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	94
3.1.1 Ορισμός	94
3.2 Παραδείγματα Διαχείρισης Ταυτότητας	94
3.3 Διαχείριση Τοπικής Ταυτότητας	95
3.4 Διαχείριση Ταυτότητας Δικτύου	95
3.5 Διαχείριση Παγκόσμιας Ταυτότητας	96
3.6 Τεχνολογίες Διαχείρισης Ταυτότητας	98
3.7 Μοναδιαία αυθεντικοποίηση	99
3.8 Συγχρονισμός Συνθηματικών	102
3.9 Διαχείριση ταυτότητας με χρήση Τρίτων Οντοτήτων	102
3.9.1 Υποδομή Δημόσιου Κλειδιού	103
3.9.2 Έμπιστες Τρίτες Οντότητες	104
3.10 Security Markup Language (SAML)	104
3.11 Διαχείριση ταυτότητας και προστασία δεδομένων	106
3.12 Προστάτης ταυτότητας (Identity Protector)	107
3.13 Ανώνυμοι επανα-ταχυδρομητές	109
3.14 Re-webbers	109
3.15 Δίκτυα Ιδιωτικότητας	110
3.16 Δικτυοενδιάμεσοι	110
3.17 Διαχείριση Cookies	112
3.18 Open Profiling Standard	113
3.19 Platform for Privacy Preferences	113
3.20 Σύνοψη	115
Βιβλιογραφικές Αναφορές	117
Αντιστοίχιση Ελληνικών – Αγγλικών Όρων	119
Κεφάλαιο 4 - Έλεγχος Προσπέλασης, Κ. Λαμπρινουδάκης	121
4.1 Εισαγωγή	122
4.2 Εννοιολογική Θεμελίωση	123
4.3 Λειτουργίες Προσπέλασης	125
4.3.1 Τρόποι προσπέλασης	125
4.3.2 Δικαιώματα Προσπέλασης και Χαρακτηριστικά Προσπέλασης	126
4.3.3 UNIX	128

4.3.4 <i>Windows NT</i>	128
4.4 Το Μοντέλο του Πίνακα Ελέγχου Προσπέλασης	129
4.5 Μηχανισμοί Ελέγχου Προσπέλασης	131
4.6 Λίστες Ελέγχου Δικαιωμάτων Προσπέλασης	131
4.6.1 <i>Δημιουργία και Διαχείριση της Λίστας Ελέγχου Δικαιωμάτων Προσπέλασης</i>	133
4.6.2 <i>Ανάκληση Δικαιωμάτων Προσπέλασης</i>	134
4.7 Λίστες Δυνατοτήτων	135
4.7.1 <i>Υλοποίηση Δυνατοτήτων</i>	137
4.7.2 <i>Αντιγραφή και Ενίσχυση Δυνατοτήτων</i>	138
4.7.3 <i>Ανάκληση Δικαιωμάτων Προσπέλασης</i>	140
4.7.4 <i>Σύγκριση Δυνατοτήτων - Λιστών Ελέγχου Δικαιωμάτων Προσπέλασης</i>	141
4.8 Ομάδες και Αρνητικά Δικαιώματα	141
4.8.1 <i>Αξιοποίηση των Ομάδων στις Λίστες Ελέγχου Δικαιωμάτων Προσπέλασης</i>	143
4.9 Προστατευτικοί Δακτύλιοι	145
4.10 Έλεγχος Προσπέλασης Βασισμένος σε Ρόλους	147
4.11 Σύνοψη	148
Βιβλιογραφικές Αναφορές	151
Αντιστοίχιση Ελληνικών - Αγγλικών Όρων	153
Κεφάλαιο 5 - Πολιτικές και Φορμαλιστικά Μοντέλα Ασφάλειας,	155
Σ. Κ. Κάτσικας	
5.1 Εισαγωγή	156
5.2 Βασικές Έννοιες	157
5.2.1 <i>Υποκείμενα και Αντικείμενα</i>	157
5.2.2 <i>Δικτυώματα</i>	159
5.3 Έλεγχος Προσπέλασης	159
5.4 Πολιτικές ελέγχου προσπέλασης	160
5.5 Φορμαλιστικά Μοντέλα Ελέγχου Προσπέλασης	164
5.5.1 <i>Μοντέλο Bell-Lapadula</i>	164
5.5.2 <i>Μοντέλο Σινικού Τείχους</i>	166
5.5.3 <i>Μοντέλα Πολιτικών RBAC</i>	167
5.5.4 <i>Μοντέλο Harrison-Ruzzo-Ullman</i>	169
5.5.5 <i>Μοντέλο Graham-Denning</i>	170
5.5.6 <i>Μοντέλο Ανάκλησης-Παραχώρησης (Take-Grant)</i>	171
5.6 Μοντέλα ροής πληροφορίας (information flow models)	171

5.7 Μη-παρεμβολή (non-interference)	173
5.8 Διασφάλιση ακεραιότητας	174
5.8.1 Πολιτικές διασφάλισης ακεραιότητας	174
5.9 Φορμαλιστικά μοντέλα διασφάλισης ακεραιότητας	175
5.9.1 Μοντέλο Biba	175
5.9.2. Μοντέλο Clark-Wilson	175
5.10 Μοντέλο Εξουσιοδότησης Ροής Εργασιών (Workflow Authorisation Model – WAM)	177
5.11 Έλεγχοι εξουσιοδότησης βασισμένοι σε εργασίες (Task-Based Authorisation Controls – TBAC)	179
5.12 Σύνοψη	181
Βιβλιογραφικές Αναφορές	183
Κεφάλαιο 6 - Ασφάλεια Λειτουργικών Συστημάτων, Δ. Λέκκας	185
6.1 Εισαγωγή	186
6.1.1 Λειτουργικό Σύστημα	186
6.2 Προστασία Λ.Σ.	187
6.2.1 Ευπάθειες και απειλές	187
6.3 Παράμετροι ασφαλείας ΛΣ	188
6.3.1 Αυθεντικοποίηση χρηστών	189
6.3.2 Συνθηματικά	189
6.3.3 Βιομετρικές Μέθοδοι	190
6.3.4 Αγνωστικά Πρωτόκολλα	190
6.3.5 Δημόσιου κλειδιού	190
6.4 Έλεγχος Προσπέλασης	191
6.5 Διαθεσιμότητα Συστήματος	192
6.5.1 Αρχή Διαχωρισμού	193
6.5.2 Επανάχρηση μνήμης	193
6.5.3 Χρονισμός Διεργασιών και Διακόπτες	193
6.6 Ακεραιότητα Λογισμικού και Δεδομένων	194
6.6.1 Μέθοδος Φραγμών	194
6.6.2 Μέθοδος Καταχωρητών	194
6.6.3 Σελιδοποίηση	194
6.6.4 Σύνολα Ελέγχου και Συνοψεις Αρχείων	195
6.6.5 Μηχανισμοί Ανοχής Σφαλμάτων σε Συστήματα Δίσκων	195
6.7 Καταγραφή και Παρακολούθηση	197
6.8 Εμπιστευτικότητα Ευαίσθητων Δεδομένων	197
6.9 Πρόσθετοι μηχανισμοί ασφαλείας	198

6.9.1 Προληπτικοί	198
6.9.2 Κατασταλτικοί	200
6.10 Ανάπτυξη ασφαλών ΛΣ	201
6.10.1 Αρχές Σχεδίασης Ασφαλών ΛΣ	201
6.11 Μεθοδολογία Σχεδίασης Ασφάλειας	202
6.12 Πιστοποίηση Ασφάλειας ΛΣ	202
6.13 Μελέτη περίπτωσης: UNIX	204
6.13.1 Γενικές Αρχές Ασφάλειας	204
6.13.2 Αυθεντικοποίηση	204
6.13.3 Διαχείριση Χρηστών	205
6.14 Εξουσιοδότηση	207
6.15 Καταγραφή και Παρακολούθηση	209
6.16 Πρόσθετοι Μηχανισμοί	210
6.16.1 Ασφαλής Διαγραφή Αρχείων	210
6.16.2 Προστασία Συσκευών	210
6.16.3 Wrappers	211
6.17 Μελέτη περίπτωσης: Windows NT/2000	212
6.17.1 Γενικές Αρχές Ασφάλειας	212
6.17.2 Αυθεντικοποίηση	213
6.17.3 Διαχείριση Χρηστών	213
6.17.4 Εξουσιοδότηση	215
6.17.5 Σύστημα Αρχείων NTFS	215
6.17.6 Πολιτικές Ασφάλειας	217
6.17.7 Διαχείριση Χρηστών	219
6.17.8 Δικαιώματα Χρηστών	219
6.17.9 Εγγενείς Ομάδες	220
6.17.10 Καταγραφή και Παρακολούθηση	220
6.18 Πρόσθετοι Μηχανισμοί	221
6.18.1 Σχέσεις Εμπιστοσύνης	221
6.18.2 Υποχρεωτικά Προφίλ	221
6.18.3 Σύνδεση Χρήστη με Έξυπνη Κάρτα	222
6.19 Σύνοψη	222
Βιβλιογραφικές Αναφορές	225
Αντιστοίχιση Ελληνικών – Αγγλικών Όρων	227
Κεφάλαιο 7 - Ασφάλεια Συστημάτων Βάσεων Δεδομένων,	229
Θ. Μπαλόπουλος	
7.1 Εισαγωγή στις Βάσεις Δεδομένων	229

7.1.1 Ερωτήματα (<i>Queries</i>)	231
7.1.2 Πλεονεκτήματα από τη Χρήση των Βάσεων Δεδομένων	231
7.2 Απαιτήσεις Ασφάλειας	232
7.2.1 Ακεραιότητα (<i>Integrity</i>) Δεδομένων	232
7.2.2 Διαθεσιμότητα (<i>Availability</i>) Συστήματος	232
7.2.3 Ευαίσθητα Δεδομένα (<i>Sensitive Data</i>)	233
7.3 Ακεραιότητα Δεδομένων και Διαθεσιμότητα Συστήματος	233
7.3.1 Αυθεντικοποίηση Χρήστη (<i>Authentication</i>)	233
7.3.2 Ιστορικό Προσπέλασης (<i>Audit Record of Access</i>)	234
7.3.3 Συναλλαγή (<i>Transaction</i>) και Ενημέρωση Δύο Φάσεων	234
7.3.4 Έλεγχος Χρονικής Σύμπτωσης (<i>Concurrency Control</i>)	235
7.3.5 Ακεραιότητα Οντότητας και Αναφορική Ακεραιότητα	235
7.3.6 Επιμελητές (<i>Monitors</i>)	235
7.3.7 Πλεονασμός (<i>Redundancy</i>)	236
7.4 Ασφάλεια για Ευαίσθητα Δεδομένα	236
7.4.1 Τρόποι Αποκάλυψης Ευαίσθητων Δεδομένων	236
7.4.2 Ασφάλεια έναντι Ακρίβειας	237
7.4.3 Πρόσβαση μέσω Συμπεράσματος (<i>Inference</i>)	237
7.5 Βάσεις Δεδομένων Πολλαπλών Επιπέδων	239
7.5.1 Απαιτήσεις Ασφάλειας	240
7.5.2 Προτάσεις Υλοποίησης	240
7.6 Στοιχεία Ασφαλείας της Βάσης Δεδομένων Oracle	241
7.6.1 Ακεραιότητα σε επίπεδο Βάσης	241
7.6.2 Ακεραιότητα σε επίπεδο Δεδομένων	241
7.6.3 Διαθεσιμότητα	242
7.6.4 Αυθεντικοποίηση	242
7.6.5 Έλεγχος Προσπέλασης	243
7.6.6 Ιστορικό Προσπέλασης	244
7.7 Κρυπτογράφηση	245
7.8 Σύνοψη	245
Βιβλιογραφικές Αναφορές	247
Αντιστοίχιση Ελληνικών - Αγγλικών Όρων	249
Κεφάλαιο 8 – Κακόβουλο Λογισμικό, Ι. Ηλιάδης	251
8.1 Εισαγωγή	252
8.2 Κατηγοριοποίηση Κακόβουλου Λογισμικού	252
8.3 Είδη Κακόβουλου Λογισμικού	253
8.3.1 Ιομορφικό Λογισμικό	254

8.3.2 Μη Ισομορφικό Κακόβουλο Λογισμικό	260
8.4 Αντιμετωπίζοντας το κακόβουλο λογισμικό	262
8.4.1 Κακόβουλο λογισμικό που εμφανίζεται ως <u>δεδομένα</u> και ως <u>εντολές</u>	264
8.4.2 Κακόβουλο λογισμικό που εκμεταλλεύεται τα δικαιώματα του χρήστη	264
8.4.3 Διάσχιση Τομέων Προστασίας	266
8.4.4 Έλεγχος Ακεραιότητας Αρχείων	266
8.4.5 Έλεγχος ενεργειών που δεν αναφέρονται στις προδιαγραφές	267
8.4.6 Κρυπτογραφικός έλεγχος ασφαλείας κώδικα	267
8.4.7 Τεχνικές Αντιμετώπισης Κακόβουλου Λογισμικού	268
8.4.8 Αντιβιοτικό Λογισμικό	270
8.5 Μελέτες περίπτωσης	273
8.5.1 Ιός CIH	273
8.5.2 Μακρο-Ιός Melissa	274
8.5.3 Μακρο-Ιός I Love You	275
8.6 Σύνοψη	276
Βιβλιογραφικές Αναφορές	279
Αντιστοίχιση Ελληνικών – Αγγλικών Όρων	281
Κεφάλαιο 9 - Διασφάλιση και Αξιολόγηση Ασφάλειας Συστημάτων και Προϊόντων, Σ.Γκρίτζαλης	283
9.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις	284
9.2 Διασφάλιση	284
9.2.1 Σκοπός της Διασφάλισης	285
9.2.2 Ζητήματα Διασφάλισης	285
9.2.3 Λειτουργικότητα	286
9.2.4 Ισχύς Μηχανισμών	286
9.2.5 Υλοποίηση	286
9.2.6 Ευχρηστία	287
9.2.7 Διασφάλιση: Εταιρείες και Χρήστες - Δύο Οπτικές	287
9.3 Μέθοδοι Διασφάλισης	288
9.3.1 Διασφάλιση Έργου	288
9.3.2 Διασφάλιση Διαδικασιών	289
9.3.3 Ενέργειες Συνεχιζόμενης Διασφάλισης	291
9.4 Αξιολόγηση	293
9.5 Στόχοι της Αξιολόγησης	293
9.6 Σκοποί και Μέθοδοι της Αξιολόγησης	294
9.7 Δομή Κριτηρίων Αξιολόγησης	295

9.8 Συστήματα Αξιολόγησης	295
9.8.1 TCSEC - <i>Trusted Computer System Evaluation Criteria - Orange Book</i>	296
9.8.2 TNI - <i>Trusted Network Interpretation - Red Book</i>	302
9.8.3 CTCPEC - <i>Canadian Trusted Computer Product Evaluation Criteria</i>	305
9.8.4 ITSEC - <i>Information Technology System Evaluation Criteria</i>	306
9.8.5 CISR - <i>Commercial International Security Requirements</i>	311
9.8.6 FC - <i>The Federal Criteria</i>	312
9.8.7 FIPS-140 <i>Federal Information Processing Standards</i>	314
9.8.8 CC - <i>Common Criteria</i>	316
9.8.9 SSE-CMM <i>System Security Engineering – Capability Maturity Model</i>	325
9.9 Σύνοψη	327
Βιβλιογραφικές Αναφορές	329
Αντιστοίχιση Ελληνικών - Αγγλικών Όρων	331
Κεφάλαιο 10 - Προσεγγίσεις Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων, Ε. Κιουντούζης	333
10.1 Εισαγωγή	333
10.2 Σύστημα, Πληροφοριακό Σύστημα, Ασφάλεια Π.Σ.	335
10.3 Ασφάλεια Πληροφοριακού Συστήματος	336
10.3.1 <i>Η Ασφάλεια ως Απαίτηση Δικαιούχων</i>	337
10.3.2 <i>Επίβουλοι του συστήματος</i>	338
10.4 Εννοιολογικό πλαίσιο συζήτησης	339
10.4.1 Προσεγγίσεις με βάση βέλτιστες πρακτικές	340
10.5 Ερευνητικές Προσπάθειες	342
10.5.1 <i>Μοντελοποίηση υπευθυνότητων</i>	342
10.5.2 <i>Μοντέλα επαλλήλων στρωμάτων</i>	343
10.5.3 <i>Ενσωμάτωση ασφάλειας κατά την ανάπτυξη</i>	344
10.6 Συμπεράσματα	347
Βιβλιογραφικές Αναφορές	349
Κεφάλαιο 11 - Ανάλυση, Αποτίμηση και Διαχείριση Επικινδυνότητας Πληροφοριακών Συστημάτων, Σ. Κοκολάκης	351
11.1 Εισαγωγή	352
11.2 Ανάλυση και Διαχείριση Επικινδυνότητας ΠΣ	353
11.2.1 <i>Επικινδυνότητα και συναφείς έννοιες</i>	353

11.2.2 Η μεθοδολογία της ανάλυσης και διαχείρισης επικινδυνότητας ΠΣ	354
11.2.3 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα	357
11.3 Μέθοδοι Ανάλυσης και Διαχείρισης Επικινδυνότητας ΠΣ	358
11.3.1 Γενικά	358
11.3.2 Security By Analysis (SBA)	359
11.3.3 MARION	362
11.3.4 Η μέθοδος CRAMM	364
11.3.5 Επιλογή κατάλληλης μεθόδου	374
11.4 Μελέτη περίπτωσης: ΕΤΟ Α.Ε.	374
11.4.1 Γενικά	374
11.4.2 Περιγραφή της αρχικής κατάστασης	375
11.4.3 Επιλογή μεθόδου	375
11.4.4 Εφαρμογή	376
11.5 Συμπεράσματα	389
11.6 Σύνοψη	389
Βιβλιογραφικές Αναφορές	391
Αντιστοίχιση Ελληνικών - Αγγλικών Όρων	393
Κεφάλαιο 12 - Πολιτικές Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων, Μ. Καρύδα	395
12.1 Εισαγωγή	396
12.1.1 Διαχείριση Ασφάλειας και Πολιτικές Ασφάλειας των Πληροφοριακών Συστημάτων	396
12.1.2 Βασικές Έννοιες	397
12.1.3 Σκοπιμότητα Πολιτικών Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων	398
12.2 Είδη, μορφές και χαρακτηριστικά πολιτικών ασφαλείας	401
12.2.1 Τεχνικές και οργανωσιακές πολιτικές ασφαλείας	401
12.2.2 Μορφή Πολιτικών Ασφάλειας	403
12.3 Αρχές Διαμόρφωσης Πολιτικών Ασφαλείας	404
12.3.1 Εμπλεκόμενοι στην Ανάπτυξη Πολιτικών Ασφάλειας	405
12.3.2 Ανάλυση Επικινδυνότητας και Πολιτική Ασφάλειας	405
12.3.3 Ανάπτυξη Πολιτικών Ασφάλειας βασισμένη σε Πρότυπα	406
12.3.4 Περιεχόμενο των Πολιτικών Ασφάλειας	406
12.3.5 Άξονες της Πολιτικής Ασφάλειας	407
12.3.6 Γενικά χαρακτηριστικά Πολιτικών Ασφάλειας	411
12.3.7 Προσεγγίσεις στη διαμόρφωση Πολιτικών Ασφάλειας	412
12.3.8 Παράδειγμα Πολιτικής Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων	414
12.4 Εφαρμογή των Πολιτικών Ασφαλείας Πληροφοριακών	417

Συστημάτων	
12.4.1 Αξιοποίηση των Πολιτικών Ασφάλειας	417
12.4.2 Παράγοντες επιτυχούς εφαρμογής των Πολιτικών Ασφάλειας	417
12.4.3 Αναθεώρηση Πολιτικών Ασφάλειας	420
12.5 Σύνοψη	421
Βιβλιογραφικές Αναφορές	423
Αντιστοίχιση Ελληνικών – Αγγλικών Όρων	425

Κεφάλαιο 13 - Ελεγκτική Πληροφοριακών Συστημάτων, Β. Τσούμας 427

13.1 Εισαγωγή	428
13.2 Βασικοί Ορισμοί Ελεγκτικής ΠΣ	430
13.2.1 Σημασία του Ελέγχου ΠΣ	432
13.2.2 Χαρακτήρας του Ελέγχου ΠΣ	434
13.3 Η λειτουργία του Ελέγχου ΠΣ	435
13.3.1 Οργάνωση του Ελέγχου ΠΣ	435
13.3.2 Διαχείριση ελεγκτικών πόρων	435
13.3.3 Σχεδιασμός Ελέγχου ΠΣ	436
13.3.4 Κίνδυνοι και Ανάλυση Επικινδυνότητας	438
13.4 Μηχανισμοί Ελέγχου ΠΣ	440
13.4.1 Στόχοι των Μηχανισμών Ελέγχου	440
13.4.2 Το πλαίσιο COBIT	442
13.4.3 Διαδικασίες Ελέγχου ΠΣ	449
13.4.4 Κατηγοριοποίηση των Μηχανισμών Ελέγχου	449
13.5 Διεξαγωγή Ελέγχου ΠΣ	451
13.5.1 Κατηγοριοποίηση των Ελέγχων ΠΣ	451
13.5.2 Μεθοδολογία Ελέγχου	452
13.5.3 Τύποι Προγραμμάτων Ελέγχου	455
13.5.4 Περιορισμοί και Κίνδυνοι του Ελέγχου ΠΣ	456
Βιβλιογραφικές Αναφορές	459
Αντιστοίχιση Ελληνικών - Αγγλικών Όρων	461

Κεφάλαιο 14 - Προστασία Προσωπικών Δεδομένων, Α. Μήτρου 463

14.1 Εισαγωγή	464
14.1.1 Οι Νέες Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών και οι αλλαγές στο Κράτος και στην Οικονομία	464
14.2 Η έννοια των Προσωπικών Δεδομένων	468
14.2.1 Πληροφορία και δεδομένο	468

14.2.2 Προσωπική πληροφορία : Το κριτήριο	469
14.2.3 Το περιεχόμενο μιας πληροφορίας και η διάκριση σε “απλές” και “ευαίσθητες” πληροφορίες	470
14.2.4 Ο νομοθετικός προσδιορισμός της “προσωπικής πληροφορίας” ή “δεδομένου προσωπικού χαρακτήρα”	472
14.3 Το Αίτημα της Προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων	474
14.4 Η Νομοθετική Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων - Η Διεθνής Διάσταση	476
14.4.1 Υπερεθνικές πρωτοβουλίες και Συμβάσεις	476
14.5 Η Οδηγία 95/46/EK “του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών”	479
14.5.1 Οι βασικές συνιστώσες της κοινοτικής νομοθεσίας: Αρχές και σύστημα προστασίας	481
14.5.2 Δημόσια και ιδιωτική επεξεργασία	481
14.5.3 Οι βασικές επιλογές του κοινοτικού νομοθέτη	482
14.5.4 Η αρχή της διαφάνειας της επεξεργασίας	485
14.5.5 Ο θεσμικός έλεγχος της προστασίας προσωπικών δεδομένων	488
14.5.6 Ερμηνευτικές αρχές και νομοθετικές κατευθύνσεις	489
14.6 Το Ελληνικό Νομοθετικό Πλαίσιο Προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων	490
14.7 Η συνταγματική κατοχύρωση της προστασίας προσωπικών δεδομένων	491
14.7.1 Τα συνταγματικά θεμέλια της προστασίας προσωπικών δεδομένων πριν την αναθεώρηση του Συντάγματος (2001)	491
14.7.2 Το νέο συνταγματικό δικαίωμα της προστασίας προσωπικών δεδομένων – Άρθρο 9 ⁴	493
14.8 Ο Νόμος 2472/97 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	496
14.8.1 Βασικά χαρακτηριστικά και πεδίο εφαρμογής του νόμου	496
14.8.2 Το σύστημα των ουσιαστικών ρυθμίσεων	498
14.8.3 Γνωστοποίηση - “ευαίσθητα δεδομένα” και ειδικές κατηγορίες επεξεργασίας	501
14.8.4 Τα δικαιώματα του ατόμου	505
14.8.5 Εισαγωγή και οργάνωση θεσμικού ελέγχου προστασίας προσωπικών δεδομένων	508
14.8.6 Κυρώσεις	512

14.9 Προστασία Προσωπικών Δεδομένων στο Πεδίο των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	513
14.9.1 Το δικαίωμα της ελεύθερης επικοινωνίας - Η σχέση του δικαιώματος ελεύθερης επικοινωνίας με άλλα δικαιώματα	513
14.9.2 Η προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας	514
14.9.3 Οι περιορισμοί του απορρήτου της επικοινωνίας	516
14.9.4 Νέες μορφές επικοινωνίας και νέοι κίνδυνοι παραβίασης του απορρήτου	518
14.10 Τα προβλήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο	519
14.10.1 Η φύση του Διαδικτύου	519
14.10.2 Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο	520
14.11 Η ρύθμιση της προστασίας προσωπικών δεδομένων στον τηλεπικοινωνιακό τομέα	524
14.11.1 Ο Ν. 2774/99 για την προστασία προσωπικών δεδομένων στον τηλεπικοινωνιακό τομέα	525
14.12 Η νέα Οδηγία 2002/58/EK για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες	530
14.12.1 Μια «τεχνολογικά ουδέτερη» Οδηγία	531
14.12.2 Ενισχυμένη προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών – Η ρύθμιση των cookies	532
14.12.3 Δεδομένα κίνησης, χρέωσης και θέσης	533
14.12.4 Ένδειξη της ταυτότητας και περιορισμός αναγνώρισης καλούσας και συνδεδεμένης γραμμής	537
14.12.5 Κατάλογοι συνδρομητών	537
14.12.6 Αυτόκλητες (μη ζητηθείσες) κλήσεις	537
14.12.7 Ασφάλεια δεδομένων και δικτύων	538
Βιβλιογραφικές Αναφορές	539
Συνοπτικά Βιογραφικά Σημειώματα των Συγγραφέων	547